

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Голова приймальної комісії
О. В. Поркуян
10 березня 2017 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування для прийому
на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра
(з нормативним терміном навчання)
з конкурсного предмету

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Сєвєродонецьк – 2017

У якості програми для вступних випробувань із вступниками до СНУ ім. В. Даля у 2017 р. використано Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови для 5–11 класів (лист Міністерства освіти і науки України № 1/11-3580 від 22.08.2001 р.) і чинних програм з української літератури для 5–11 класів: за загальною редакцією Р. Мовчан (лист № 1/11-2444 від 23.07.2002 р.) і О. Бандури, Н. Волошиної (лист № 1/11-3580 від 22.08.2001 р.)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: зав. каф., к. пед.н, доц. Бондаренко Г. П.
д.філол.н., проф., проф. кафедри української філології та журналістики Пустовіт В. Ю.
ст. викл. кафедри української філології та журналістики Карловас О. А.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У якості програми для вступних випробувань із вступниками до СНУ ім. В. Даля у 2017 р. використано Програми для загальноосвітніх навчальних закладів з української мови і літератури для 5–11 класів.

Матеріал з української мови і літератури (**для вступників на всі напрями підготовки**) програми вступних випробувань розподілено за такими розділами: "Фонетика. Графіка", "Лексикологія. Фразеологія", "Будова слова. Словотвір", "Морфологія", "Синтаксис", "Стилістика", "Орфоепія", "Орфографія", "Усна народна творчість", "Давня українська література", "Література кінця XVIII – початку XX ст.", "Література XX ст.", "Творчість українських письменників-емігрантів", "Сучасний літературний процес".

Програма з української мови і літератури складається з "Програмних питань для вступних випробувань з абітурієнтами з дисциплін: "Українська мова і література", "Вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учасників вступного випробування з даних дисциплін", "Критеріїв оцінювання знань при проведенні вступного випробування", "Пояснювальної записки до тестових завдань".

1. Програма вступного випробування

Програму фахового вступного випробування з української (рідної) мови і літератури розроблено на основі Закону України "Про загальну середню освіту" і Державного стандарту базової і повної середньої освіти.

У ній ураховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчального предмета, що має виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на учнів, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства, сучасні організаційні форми, методи і технології навчання рідної мови в загальноосвітній школі.

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія.

Звуки мови і звуки мовлення. Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами *г і ґ*. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв *я, ю, є, ї*.

Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [*e*], [*u*], [*o*] в

коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.

Правопис. Орфограма (практично).

Основні правила переносу. Позначення на письмі ненаголошених голосних [е], [и] у коренях слів.

Орфографічний словник.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (практично). Чергування [о] — [а], [е] — [і], [е] — [и]; [о],[е] з [і]; [е] — [о] після [ж],[ч],[ш]; [и],[і] після [ж],[ч],[ш],[шч] та [г],[к],[х] у коренях слів; [г],[к],[х] — [ж],[ч],[ш] — [з'], [ц'], [с'].

Основні випадки чергування у — в, і — й.

Правопис. Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я. Сполучення ьо, йо.

Правила вживання м'якого знака.

Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.

Написання слів іншомовного походження: **и, і** у словах іншомовного походження; правопис м'якого знака та апострофа; подвоєння букв у словах іншомовного походження.

Будова слова. Орфографія.

Корінь, суфікс, префікс і закінчення — значущі частини слова (повторення і поглиблення відомостей).

Правопис. Написання префіксів *пре-, при-,* *прі-*.

Словотвір. Орфографія

Змінювання і творення слів.

Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), перехід слів з однієї частини мови в іншу.

Зміни приголосних при творенні слів: іменників з суфіксом **-ин (а)** від прикметників на **-ський, -цький**; буквосполученням **-чн- (-шн-)**. Зміни приголосних при творенні відносних прикметників з суфіксами **-ськ-, -цьк-, -зьк-** та іменників з суфіксами **-ств (о), -тв (о), -цтв (о)**.

Складні слова. Сполучні **о, е** в складних словах.

Творення складноскорочених слів.

Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з **нів-**; правопис складноскорочених слів.

Морфологія. Орфографія.

Загальна характеристика частин мови

Іменник

Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники – назви істот і неістот (повторення). Іменники

загальні і власні.

Рід іменників (повторення). Іменники спільного роду.

Число іменників (повторення). Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.

Відмінки іменників, їх значення.

Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни.

Відмінювання іменників I відміни. Відмінювання іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Відмінювання іменників III – IV відмін. Незмінювані іменники. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини.

Особливості творення іменників.

Правопис іменників.

Велика буква і лапки у власних назвах. **Не** з іменниками.

Букви **-а (-я), -у (-ю)** в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.

Букви **е, и, і** в суфіксах **-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн (я), -ення (-я), -н (я), -инн (я), -ив (о), -ев (о)**.

Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.

Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу.

Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення. Відмінювання прикметників. Повні й короткі форми прикметники.

Прикметники твердої і м'якої груп.

Творення прикметників. Перехід прикметників в іменники.

Правопис прикметників.

Написання прикметників із суфіксами: **-еньк-, -есеньк-, -ісінк-, -юсінк-, -ськ-, -цьк-, -зьк-**.

Букви **е, о, и** у прикметникових суфіксах **-ев-(-єв-), -ов-(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ичн-**.

Написання **не** з прикметниками.

Написання **-н-** і **-нн-** у прикметниках.

Написання складних прикметників разом і через дефіс.

Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник.

Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і складені.

Відмінювання числівників.

Творення числівників.

Правопис. Буква **ь** на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках Роздільне написання складених числівників.

Написання разом порядкових числівників з **-тисячний**.

Займенник.

Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені(ознайомлення).

Відмінювання займенників усіх розрядів.

Правопис займенників.

Приставний **н** у формах особових і вказівних займенників.

Написання разом і через дефіс неозначених займенників.

Правопис заперечних займенників.

Написання займенників з прийменниками окремо.

Дієслово.

Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на **-но, -то** (загальне ознайомлення).

Неозначена форма (інфінітив) та особові форми. Доконаний і недоконаний види дієслова.

Часи дієслова. Теперішній час. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Майбутній час. Дієслова I і II дієвідмін. Дієвідмінювання дієслів теперішнього і майбутнього часу.

Способи дієслів (дійсний, умовнийнаказовий). Творення дієслів умовного способу і наказового способу.411

Безособові дієслова.

Способи творення дієслів.

Правопис дієслів.

Не з дієсловами (повторення).

Правопис **-ться, -шся** в кінці дієслів (повторення).

Букви **е, и** в особових закінченнях дієслів I і II дієвідмін (повторення).

Буква **ь** у дієсловах наказового способу

Дієприкметник.

Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього і минулого часу.

Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на **-но, -то**.

Правопис дієприкметників.

Правопис голосних у закінченнях дієприкметників.

Відокремлення комами дієприкметнико-вих зворотів (після означуваного іменника).

Правопис голосних і приголосних у суфіксах дієприкметників.

Н у дієприкметниках та **ни** у прикметниках дієприкметникового походження.

Не з дієприкметниками.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид і час дієприслівників.

Дієприслівники недоконаного і доконаного виду, їх творення.
Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників.

Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.

Не з дієприслівниками.

Прислівник.

Розряди прислівників(практично).

Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.

Правопис прислівників

Букви **н** та **nn** у прислівниках.

Не і **ні** з прислівниками.

И та **і** в кінці прислівників.

Правопис прислівників на **-о** ,**-е**, утворених від прикметників та дієприкметників.

Написання прислівників разом і через дефіс.

Написання прислівникових словосполучень типу: **раз у раз, з дня на день...**

Прийменник як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку в словосполученні.

Непохідні і похідні прийменники.

Правопис прийменників

Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Уживання сполучників у простому і складному реченнях: сполучники сурядності і підрядності.

Правопис сполучників.

Написання сполучників разом і окремо.

Частка як службова частина мови. Розряди часток за значенням.

Правопис часток.

Написання часток **-бо, -но, -то, -таки.**

Не і **ні** з різними частинами мови (узагальнення).

Вигук як особлива частина мови.

Правопис вигуків.

Дефіс у вигуках.

Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис. Просте речення.

Двоскладне речення.

Головні і другорядні члени речення

Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний).

Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення (повторення).

Прикладка як різновид означення. Види обставин (за значенням). Порівняльний зворот.

Правопис: Тире між підметом і присудком.

Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки.

Виділення порівняльних зворотів комами

Односкладні речення. Неповні речення.

Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і підмета (називні). Односкладні речення як частини складного речення.

Повні й неповні речення.

Правопис.

Тире в неповних реченнях.

Односкладні речення. Неповні речення.

Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і підмета (називні). Односкладні речення як частини складного речення.

Повні й неповні речення.

Правопис.

Тире в неповних реченнях.

Речення із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями).

Звертання непоширені й поширені. Вставні слова (словосполучення, речення).

Правопис. Розділові знаки при звертанні і вставних словах.

Речення з відокремленими членами.

Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (в тому числі уточнюючі).

Правопис. Розділові знаки при відокремлених членах.

Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, з сурядним і підрядним зв'язком.

Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Смыслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Правопис. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (місця, часу, способу дії і ступеня,

порівняльні, причини, мети, умови, наслідкові, допустові).

Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами.

Правопис. Розділові знаки між головною і підрядною частинами складнопідрядного речення.

Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення.

Правопис. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні

Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Правопис. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.

Складне синтаксичне ціле (ССЦ), його основні ознаки. ССЦ і абзац. Види і засоби міжфразного зв'язку. Актуальне членування речень у висловленні: відоме і нове.

Правопис. Повторення вивчених пунктограм у простому і складному реченнях.

„Українська література”

1. УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ

Тематика, зміст, образи народних балад і дум. **Історичні пісні «Зажурилась Україна», «Чи не той то хміль»**

2. ДАВНЯ УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

“Слово про похід Ігорів”.

Григорій Сковорода. «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень».

Полемічна література. **І. Вишенський** „Послання до єпископів”.

3. ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XVIII — ПОЧАТКУ XX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Григорій Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Тарас Шевченко. Біографія поета. «Катерина», «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля»), «Кавказ», «До Основ'яненка», «І мертвим, і живим...», «Заповіт», «Мені однаково», «Ісаія. Глава 35».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Марко Вовчок. «Інститутка».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Українська драматургія другої половини XIX ст.

Іван Карпенко-Карий. «Хазяїн».

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей», „Перехресні стежки”

Ольга Кобилянська. «Людина».

Леся Українка. «І все-таки до тебе думка лине», «Contra spem spero», «Лісова пісня».

Михайло Коцюбинський. «Intermezzo», «Тіні забутих предків».

Василь Стефаник. «Камінний хрест»

4. Література ХХ ст.

Павло Тичина. «Арфами, арфами», «Ви знаєте, як липа шелестить».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну», «Так ніхто не кохав».

Юрій Яновський. «Вершники» (новела «Подвійне коло»).

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Остап Вишня. «Мисливські усмішки».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна», «Україна в огні».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Лебеді материнства», «Ти знаєш, що ти – людина?»

Ліна Костенко. «Маруся Чурай».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Василь Стус. «На колимському морозі калина», «Сто років, як сконала Січ».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном»

5. ТВОРИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ-ЕМІГРАНТІВ

Іван Багряний. «Тигрлови».

Василь Барка «Жовтий князь»

Улас Самчук. «Марія».

Євген Маланюк. «Сучасники», «Шевченко»

2. Перелік рекомендованої літератури

МОВА

1. Підручники з української мови для 5-9 класів.

2. Український правопис / НАН України; Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. - К.: Наукова думка, 2012. - 288 с.

3. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови: навчальний посібник / І.П. Ющук, ВД «Освіта», 288 с.

ЛІТЕРАТУРА

1. Степанишин Б. І. Українська література: Підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Арт-освіта, 2001. – 336 с.

2. Хропко П. П. Українська література: Підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Школяр, 2005. – 528 с.

3. Семенюк Г. Ф., Ткачук М. П., Ковальчук О. Г. Українська література: Підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Освіта, 2006. –

512 с.

3. Критерії оцінювання

Одна правильна відповідь 8 балів. Мінімальна кількість прохідних балів – 100, максимальна кількість балів – 200 балів.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Перевірка мовних знань і вмінь здійснюється за допомогою завдань тестового характеру, на виконання яких передбачено 45 хв. тестові завдання з 25 запитань оцінюються за 200-бальною системою. Вступник має набрати не менше як 100 балів (максимальна кількість – 200) це дасть йому можливість взяти участь у конкурсі при вступі до ВНЗ.

Голова предметної комісії

к.пед. н., доц. Г. П. Бондаренко